

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สหาคี ระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบัน การกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ การกำหนดแผนงานที่ชัดเจน การสร้างบรรยากาศเปิด พัฒนาพื้นฐานองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากรในระดับผู้นำองค์กร มอบหมายพันธกิจ สร้างวัฒนธรรมด้านการพัฒนาและปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดเวลาและการประเมินผล และเพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การเป็นบุคคลรอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีม และการมีความคิดเชิงระบบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การแปลความหมายของข้อมูล

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

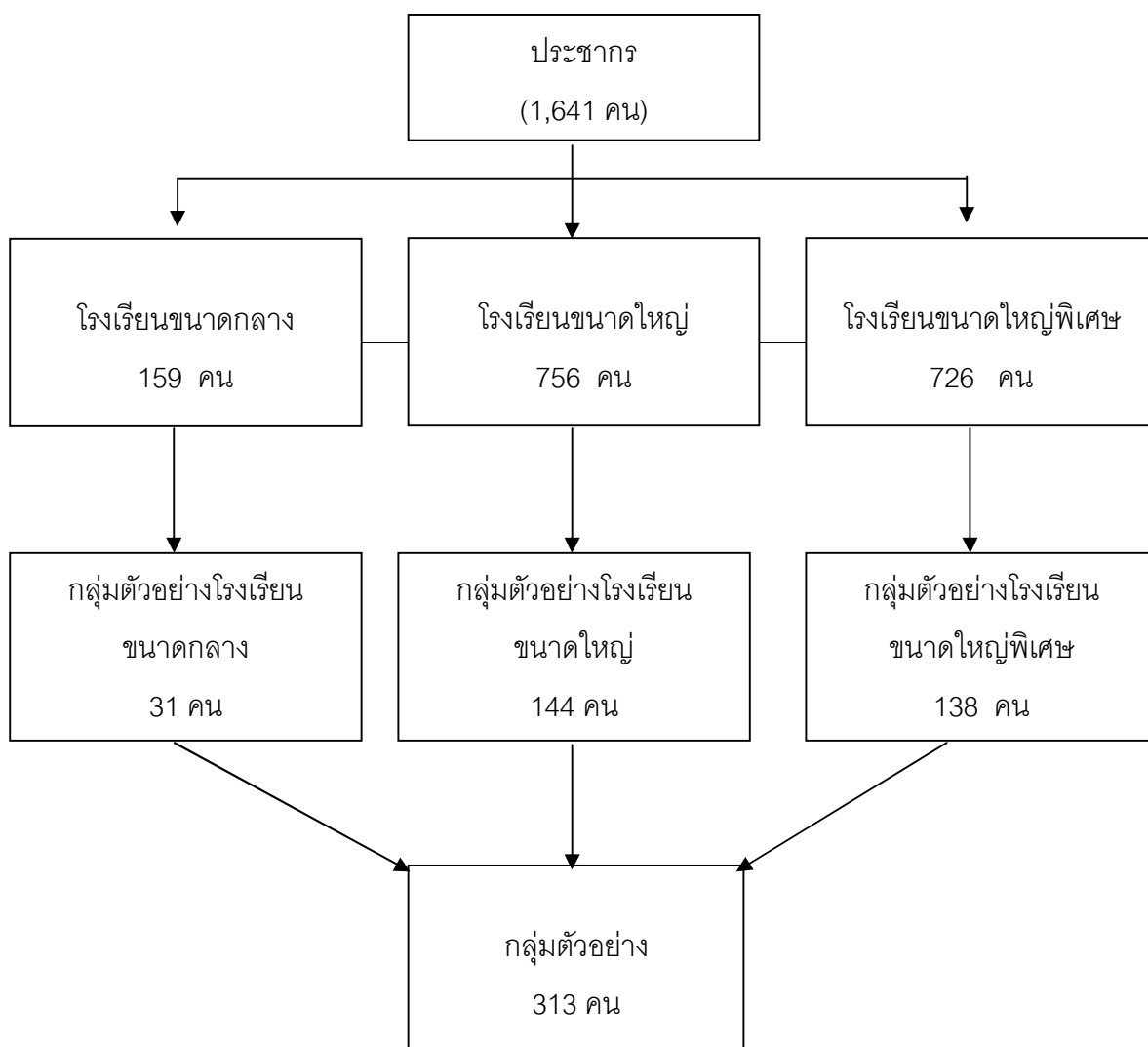
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูของโรงเรียนสหาคีระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 22 โรงเรียน จำนวนครู 1,641 คน เป็นครูในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนครู 159 คนเป็นครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 12 โรงเรียนจำนวนครู 756 คนและเป็นครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนครู 726 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูของโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 313 คน ซึ่งได้มาจากการเปิดตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่มอร์แกน

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

มีการดำเนินการโดยแยกประชากรทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดโรงเรียนและทำการสุ่มแบ่งชั้นแบบคิดสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วเลือกแบบเจาะจง หลังจากนั้นนำทั้ง 3 กลุ่มมารวมกันจะได้กลุ่มตัวอย่างจากทุกขนาดโรงเรียน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงแผนภูมิดังกล่าวการแบ่งชั้นภูมิในการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบคิดสัดส่วน

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าโดยแยกตามขนาดสถานศึกษา ดังนี้

ครูในสถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 31 คน
ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 144 คน
ครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 138 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาก่อสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ที่	สถานศึกษา	ประชากร		กลุ่ม	สัดส่วน
		สถานศึกษา	ครู(คน)	ตัวอย่าง	
		สถานศึกษา	ครู(คน)	ครู(คน)	ประชากร : กลุ่มตัวอย่าง
1	ขนาดกลาง	5	159	31	5:1
2	ขนาดใหญ่	12	756	144	5:1
3	ขนาดใหญ่พิเศษ	5	726	138	5:1
รวม		22	1,641	313	5:1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่ อายุ และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่ โดยใช้กระบวนการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ 9 ด้านตามแนวคิดของวัลลภ คำพ่าย ได้แก่

1. การวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบัน
2. การกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. การกำหนดแผนงานที่ชัดเจน
4. การสร้างบรรยากาศเปิด

5. พัฒนาพื้นฐานองค์กรแห่งการเรียนรู้
6. พัฒนาบุคลากรในระดับผู้นำองค์กร
7. มอบหมายพันธกิจ
8. สร้างวัฒนธรรมด้านการพัฒนาและปรับปรุงงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา
9. การประเมินผล

จำนวนทั้งหมด 24 ข้อ โดยคณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากกระบวนการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ วัลลภ คำพาย และมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับแสดงถึงการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา จำนวน 13 ข้อ โดยคณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากแนวคิดการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ ปีเตอร์ เอ็ม. เซ็นกี (Peter M. Senge) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับแสดงถึงการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 15 ข้อ โดยคณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากแนวคิดของ Jim Collins เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ซึ่งแต่ละระดับแสดงถึงพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดศึกษาของโรงเรียนสาธิต เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม ได้แก่ การสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

3. ร่างแบบสอบถาม

- 3.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างเสริมองค์กรแห่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ

3.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ผู้ตอบ แบบสอบถามปฏิบัติงานอยู่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ

3.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ

4. จัดทำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแก้ไขตามที่ได้รับข้อเสนอแนะ

5. นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีรายชื่อดังต่อไปนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพวัชร

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรอุตฉิม จารุสาธิต

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา

5.4 รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา

5.5 รองศาสตราจารย์อำนาจ จันทร์แป้น

ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร

จากนั้นนำแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6 -1.00

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อทดสอบความเที่ยง กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่า

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .975 ค่าความเชื่อมั่นตอนที่ 2 เท่ากับ .944 ค่าความเชื่อมั่นตอนที่ 3 เท่ากับ .937 และค่าความเชื่อมั่นตอนที่ 4 เท่ากับ .960

7. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลสำหรับการทำวิจัยจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ครูตอบแบบสอบถาม โดยคณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์

2. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ส่งทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง และจัดซองและจำหน่ายซองถึงคณะผู้วิจัย เพื่อให้การส่งแบบสอบถามกลับคืนเป็นไปด้วยความสะดวก ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2552 - 20 กุมภาพันธ์ 2552

3. ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวนทั้งสิ้น 267 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.30 หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืน คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามดังกล่าวมาตรวจสอบความสมบูรณ์ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 267 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา อายุ และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การสร้างเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ตามแนวคิดของวัลลภ คำพาย ใน 9 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบัน การกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ การกำหนดแผนงานที่ชัดเจน การสร้างบรรยากาศเปิด พัฒนาพื้นฐานองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากรในระดับผู้นำองค์กร

มอบหมายพันธกิจ สร้างวัฒนธรรมด้านการพัฒนาและปรับปรุงงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา การประเมินผล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ การเป็นบุคคลที่รอบรู้ การมีแบบแผนความคิด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการสร้างเสริมและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F-test

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างเสริมและการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window ใช้สถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของเพียร์สัน
5. สถิติ F – test ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) กรณีพบค่า F แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีทดสอบพหุคูณรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

6. การแปลความหมายของข้อมูล

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

